49ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2290 Կ. ՊՈԼԻՍ ՈՒՐԲԱԹ 28 11 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1908 28 ԹՇ. ՍԱՆԻ 1324—16 ՉԻԼԳԱՏԷ 1326

منظومهٔ افكار ارمنيجه يومى غزته
صاحب امتيازى : (اوحانس فريد)
ادرهخانه‌سى : باب‌عالى جاده‌سى

Մանզումէի Էֆքեար

ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԱՆԿԱԽ ՕՐԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	ՏԱՐԿ.	ՎԵՑԱՄՍ.
Ցոյլոյ համար	80 գրշ.	50 գրշ.
Դաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի »	25 ֆր.	14 ֆր.

ԱԶՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 գրուշ , Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

'ԹԱՄՈՒԼԸ ԱԶԱՏ Է ՕՐԻՆԱՑ ՍԱՀՄԱՆԻՆ ՄԷՋ.
(ՕՍՄ. ՍԱՀՄԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ՄԱԳ. 12)

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte 54
CONSTANTINOPLE

ՊԷՐ ՍԻ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱԲՍԷՐԵԱՆ
Որու կ'ուղղուի ամէն գրութիւն

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՂԱՐ ԱԼԻ ՀԱՅՏԷՍԻ, ԹԻՒ 54

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՉԵՆ ՏՐՈՒԻՐ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԷ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՀԱՅ ԱԶԳԸ ԿԷ ՀԱՐՍՏԱՀԱՐՈՒԻ ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Այս վերնագիրը՝ օրգան խոլոր ասու

գումարներ գրպանած է և արդարությունը վանուած։ Ժողովուրդը այս մարդուն ալ պաշտօնանկութիւնը պահանջեց, Մէէլիսի Իսարէն որոշում ասաւ, բայց ինչո՞ւ մը-նոց իր պաշտօնին վրայ։ Կը խնդրեմ որ քիչ մը ալ իրականութիւնը, ճշմարտութիւնը լսել ուզէք, օրվհեան ասանց սոսը ոչինչ բերած կ'ըլլաք մեզի Սահմանադրական Պոլսէն։

Հաւանաբար Ասիմ պէյը, որ մեզաս ընթացած է մեր կուսակցութենէն, պատանացաս այն ասան ժողովուրդին եւ զինուած քարդերու պատանելիք մը ցուցուց այդ մարդը իր պաշտօնին վրայ պահելու համար, ինչո՞ւ, ա՞ւր է սոսը հոգիրանութիւնը։

—Որվհեան Ասիմ պէյ անոր ալ կազմը կը նստէր իբրեւ Իսթիհաֆի անդամ, որվհեան անոր հետ կը կիսէին ասուած գումարները, որվհեան անոր պաշտօնանկութիւնովը ինք ալ վարկաբեկուած կ'ըլլար։ Վհեանանութիւն էր ըրածը։

Թերեւս չի վճռուիլ ինձի, վանմա՛ւ մեր, երբ ըսեմ թէ իր դասավարութիւնս ասեն քան ասկի պահանջելին ինձ է, զիս անպարտ արձակելու համար և դրամս ալ տեղւոյս կարելոր հայ անձնաւորութիւններէն մէկուն քով ասանդ ձգուած էր բանէն ելնելու եաքը իրենց յանձնուելու համար։

Ուրեմն կը խնդրեմ որ քիչ մը բարի ըլլաք աչքէ անցնելու հետեւեալ ցուցակը զոր կազմած եմ ուղղակի բանին մէջ, ամբաստանութիւններուն անձնական խոստովանութիւններուն վրայ յենուած։

Տիրպետելիքի Ասիմ էֆ. և ընկերներէն 750 ասկի, Անմանդի մօլլայէն 30, Նազարէթ Ալի քէհեայէն 20, Սիւրեիէյի Սադրաքէն 20, Գոյցի գանապաշիէն 15, Ակնի Ասիմ և ընկերներէն 30, Սրգիմիկեի Սերոբ և պաշտներէն 30, Մամայի Գասը ապատէն 80, Փիւթիւկեի Լօթ օղուլարէն 50, Փիւթիւկեի Ըւէկ և եղբայրը Էսէր 100, Խրամ ապատ Օսման ապա 30, Զարսանգեի Օսման պէյին Մարպասէն 20, Զեյվեի ապատերէն 120, Խոթի Նպեկերէն գաղրէն 50, Աբդուլեի կնիկ մը և իր ընկերներէն 30, Փիւթիւկեի Փէհլեար գիւղէն Էսէր էֆ. 80, Փիւթիւկեի Մուֆթիլաք 70, Ակնեի գանապարեր Օսման ապա 30, Հիւսէյնի գաղրէն 65, Զաքմանեի 50, Ապդուլկեի 30, Խրիկեի Թիւրքէ մը 10, Խրիզի սպանիչ Կէօյեր Շիւքրի Օսպաշի 40, գումար 1890 ասկի։

Հաղարութիւնը հարիւր ինքնուն ասկի, գայթակղեցուցիչ գումար, այնպէս չէ։ Բայց պէտք է դիտնալ որ այս ցուցակին մէջէն նեռեցի ես բոլոր գումարները, որոնք ասոր ասկէն պակաս էին և որոնք, թէեւ ասանդն ասանդին ունէին, բայց պատճառեալ գումար մը կը կազմեն միասնալով։ Ո՛ւր գտան ժողովուրդին այս ասկիները, որոնց ամէն արիւն արցունքով վճռաւոր ներ ալ կ'ելլ։ անիրաւ ամբաստանուածներու, ա.ա.ղ.ներու հալալ գրամներ։

—Ասա՛ պէ, արքայական պատրանքի մէջ պիտի ապրէր և իսթիհաֆ բէյերէն ալ իր կնկան ու զաւակներուն չնայլ ծախքերը պիտի հոգար։

«Զրպարտութիւն է ասա» ըսես Թերեւս, բայց ձեզ կը վստահացնեմ, Վանմա՛ւ մեր Տէր, թէ ամենայնում անձերուն հետ սեւէ անձնական հաշիւ չունիմ, նկատելով որ հայ ասուցչի իմ համար պաշտօնի մէջ այդ անձերուն երեսը տեսնելու պատահութիւն իսկ ունեցած պիտի չըլլայի, եթէ երբեք ամբաստանուածի տեսքին վրայ բարձրանալու մեծագոյն դժբախտութիւնը վիճակուած չըլլար ինձ։ Ու պէտք է խոստովանիմ թէ լրկեալ երկա անձնաւորութիւններն ալ անձնապէս բարի դատած են հանդիպ ինձի, անպարտ արձակուելս խոստանալով իմ ինդրոյս ասան։

Բանին մէջ ամենքս ալ զարմանքով կը տեսնենք որ ամէն օր երկուքով, երեքով պատ կ'արձակուէին և ապրութիւնով կը տեսնէինք թէ ի՞նչպէս, ամէնն յայտնի ու բազմաթիւ վկաներով հաստատած անարդարութիւններ իսկ իրենց փրկանքը կը հասնէին կեղծաքի այն գործակալներուն ձեռքը, որոնք Զարսանգեի մը ուսերէն հոգը հոս, բանանի մէջ ալ ապրելու միջոց գտեր էին, պէտք եւ անկարելի խոստանալով իմ ինդրոյս ասան։

Բանին մէջ ամենքս ալ զարմանքով կը տեսնէինք որ ամէն օր երկուքով, երեքով պատ կ'արձակուէին և ապրութիւնով կը տեսնէինք թէ ի՞նչպէս, ամէնն յայտնի ու բազմաթիւ վկաներով հաստատած անարդարութիւններ իսկ իրենց փրկանքը կը հասնէին կեղծաքի այն գործակալներուն ձեռքը, որոնք Զարսանգեի մը ուսերէն հոգը հոս, բանանի մէջ ալ ապրելու միջոց գտեր էին, պէտք եւ անկարելի խոստանալով իմ ինդրոյս ասան։

Ուրեմն կը խնդրեմ որ քիչ մը բարի ըլլաք աչքէ անցնելու հետեւեալ ցուցակը զոր կազմած եմ ուղղակի բանին մէջ, ամբաստանուածներուն անձնական խոստովանութիւններուն վրայ յենուած։

Տիրպետելիքի Ասիմ էֆ. և ընկերներէն 750 ասկի, Անմանդի մօլլայէն 30, Նազարէթ Ալի քէհեայէն 20, Սիւրեիէյի Սադրաքէն 20, Գոյցի գանապաշիէն 15, Ակնի Ասիմ և ընկերներէն 30, Սրգիմիկեի Սերոբ և պաշտներէն 30, Մամայի Գասը ապատէն 80, Փիւթիւկեի Լօթ օղուլարէն 50, Փիւթիւկեի Ըւէկ և եղբայրը Էսէր 100, Խրամ ապատ Օսման ապա 30, Զարսանգեի Օսման պէյին Մարպասէն 20, Զեյվեի ապատերէն 120, Խոթի Նպեկերէն գաղրէն 50, Աբդուլեի կնիկ մը և իր ընկերներէն 30, Փիւթիւկեի Փէհլեար գիւղէն Էսէր էֆ. 80, Փիւթիւկեի Մուֆթիլաք 70, Ակնեի գանապարեր Օսման ապա 30, Հիւսէյնի գաղրէն 65, Զաքմանեի 50, Ապդուլկեի 30, Խրիկեի Թիւրքէ մը 10, Խրիզի սպանիչ Կէօյեր Շիւքրի Օսպաշի 40, գումար 1890 ասկի։

Հաղարութիւնը հարիւր ինքնուն ասկի, գայթակղեցուցիչ գումար, այնպէս չէ։ Բայց պէտք է դիտնալ որ այս ցուցակին մէջէն նեռեցի ես բոլոր գումարները, որոնք ասոր ասկէն պակաս էին և որոնք, թէեւ ասանդն ասանդին ունէին, բայց պատճառեալ գումար մը կը կազմեն միասնալով։ Ո՛ւր գտան ժողովուրդին այս ասկիները, որոնց ալ արիւն արցունքով վճռաւոր ներ ալ կ'ելլ։ անիրաւ ամբաստանուածներու, ա.ա.ղ.ներու հալալ գրամներ։

—Ասա՛ պէ, արքայական պատրանքի մէջ պիտի ապրէր և իսթիհաֆ բէյերէն ալ իր կնկան ու զաւակներուն չնայլ ծախքերը պիտի հոգար։

«Զրպարտութիւն է ասա» ըսես Թերեւս, բայց ձեզ կը վստահացնեմ, Վանմա՛ւ մեր Տէր, թէ ամենայնում անձերուն հետ սեւէ անձնական հաշիւ չունիմ, նկատելով որ հայ ասուցչի իմ համար պաշտօնի մէջ այդ անձերուն երեսը տեսնելու պատահութիւն իսկ ունեցած պիտի չըլլայի, եթէ երբեք ամբաստանուածի տեսքին վրայ բարձրանալու մեծագոյն դժբախտութիւնը վիճակուած չըլլար ինձ։ Ու պէտք է խոստովանիմ թէ լրկեալ երկա անձնաւորութիւններն ալ անձնապէս բարի դատած են հանդիպ ինձի, անպարտ արձակուելս խոստանալով իմ ինդրոյս ասան։

Բանին մէջ ամենքս ալ զարմանքով կը տեսնէինք որ ամէն օր երկուքով, երեքով պատ կ'արձակուէին և ապրութիւնով կը տեսնէինք թէ ի՞նչպէս, ամէնն յայտնի ու բազմաթիւ վկաներով հաստատած անարդարութիւններ իսկ իրենց փրկանքը կը հասնէին կեղծաքի այն գործակալներուն ձեռքը, որոնք Զարսանգեի մը ուսերէն հոգը հոս, բանանի մէջ ալ ապրելու միջոց գտեր էին, պէտք եւ անկարելի խոստանալով իմ ինդրոյս ասան։

Որպէս զի կասկածի ասակ չմնայ անկեղծութիւնս, անխրժեշ է որ այդ ցուցակին մէջէն զատեմ քանի մը հատ ուսանողներու վարձկանութիւնը պատրաստելու համար համաձայնի պարտք գտնուող այն զարդարները՝ որոնք բացարձակի ցոյց պիտի տան թէ իսկապէս կատարեալ ցոյց պիտի տան թէ իսկապէս կատարեալ վճռած է այդ գործը և ալ թէ որենքը կամ իրենը։

ՏԻԳՐԱՆ ՊԱՂՏԻԿԵԱՆ

(Մնացածը վաղը)

ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՇՏԵՄԱՐԱՆ ԳԻՏԱՆԻ ԴԻՏԵԼԵԱՑ Զ. Տ. Ս. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Կը պարունակէ՝ Ընտանեկան Բժշկարան բոլոր Բրօֆ. Տէրիկի. — Զանազանութիւն, Սղաւարանութիւն։ Երգեցողութիւն։ Մասնաւորութիւն։ Հին և Նոր Ազգային Երգեր։ Օգտակար գիտելիքներ, պիտանի ծանօթութիւններ և.ն.։

10 հատոր մէկ հատորի մէջ ամփոփուած։

Առաջին անգամն է որ այս տեսակ օգտակար գիրք մը կը հրատարակուի մեր մէջ։

Լաւագոյն նուէրը Կազանդի համար։ Գնուրատ կ'ելլայ դիկտեմբեր 10ին։ Այժմէն յանձնարարութիւնք կ'ընդունին։ Վարժարան, Ծնողներու և Ուսուցիչներու մասնաւոր զեղչ։

Գին 6 դահեկան։

Այժմէն դիմել ուղղակի հրատարակչին հետեւեալ հասցէով։

ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Ամերիքան Խան Կ. Պոլիս

5—1

ՔԷՄԱԼ ՊԷՑ ԵՒ ԻՐ ՎԱԹԱՆԸ

Օրուս, 16 Նոյ. 1908

Բազաքիս մէջ նորահասատ Հայ ազգաբը իր առաջին ներկայացումը ասան ամսոյս 14ի գիշերը բեմ հանելով Նախկին ազարարան Գէմալ պէյի Վաթան Թիւրք Հայ և Թուրք տիրոջներու կողմէ։

Նախապէս, հանդիսականներու բազմութեան պատճառով ցլուլի վարչութիւնը որոշած էր երկու անգամ ներկայացնել բիեսը՝ նոյն Թուրքերու և ապա յաջորդ գիշեր Հայերու համար։ Այս որոշումը մեր կողմէն բարեկամաբար դիտողութեան ենթարկուեցաւ՝ սա՛ պարզ պատճառով թէ տարիս համերաշխութեան սկզբանցին դեմ գործել պիտի ըլար, բայց վարչութեան անդամները՝ որոնք էնթրիկներ ալ են, չուզեցին մարիկ ընել այդ բարեկամաբար եղած դիտողութեան, և յաջորդ օրի՝ երբ ներկայացում պիտի տրուէր տրդէն, քաղաքիս Միւթ. և Ցուսնգեմութեան քօմիթէն տրդիլեց և ջնջեց այդ օրուամբ որ պարզապէս նախասինք մը էր համերաշխութեան սկզբանցին դէմ։

Ուստի խուսանմբոր բազմութիւնը բաղկացած Թուրք, Հայ, և յոյն տարրերէ՝ լեցուց ամբիս 14ի գիշերը տեղիս Մովսիսեան վարժարանի տրանը, և բնականաբար այդչափ բազմութիւն մէկ անգամէն լեցուելով կարգապահութիւնը պիտի խանգարէր։ Սպասարկութիւնը բոլորովին անկանոն, լեռայ ծիրել, օգիարանել, ամէն ինչ կար հանդիսականներու մէջ, բայց ասիկա չատ չենք տեսներ անգլայս մեր ցլուլին՝ որ դեռ նոր... կը թարվէ— եթէ կարելի է այդպէս ըսել—ապագային երբ ուրիշ հանոնա ըլլան և մարկ ընեն բարեկամաբար եղած խարխուլները, անչնչաւ ուրիշ լաւ արդիւնքներ կուտան և հանդիսականներն ալ գուսանական այս նեղ մթնոլորտին մէջ գեղարուեստական հաճոյքներ վայելելու բաղդաւորութիւնը կ'ունենան։

Գալով ներկայացման երաժշտական մասին, սարիկա սիւռբրիզ մըն էր ինձի համար, պատրաստ յաւալ եկող սիւռբրիզ։ Գեղարուեստական ներկայացման մը մէջ ուսանդական և զանալ եղած էրլաղիները դնել՝ որմէ ամենից մեր հանոյք կ'ստանէ, պարզապէս անդիտանալ կը նշանակէ այսպիսի երեկոյթներու նշանակութիւնը։ Զէ՞ր կարելի արդեօք ղեթանով, մանալինով և այլ երաժշտական զանազան գործիքներով սիրողներէ կազմուած նուագախումբ մը պատրաստել՝ որպէս զի հանդիսականները վայելէին կարելի եղածին չափ ուշադրութեամբ, համով հասով երաժշտութիւն մը։ Ո՛րչափ Թատրոնը պիտի զարգանայ հասարակութիւնը, նոյնքան և Թերեւս ուրիշ պիտի զարգանայ նուագը։ պիտի ազնուացնէ անոր զգացումները։ ասանք այնպիսի ճշմարտութիւններ են՝ որոնք ամենուն յայտնի են։

Իսկ ներկայացման մասնակցող անդամները կրնանք ըսել թէ իրենց այս առաջին փորձին մէջ կրցան յաջողիլ։ իրենց ունեցած Թատրութիւնները ընդհանրապէս սիսկակի Թերութիւններ էին՝ օրանց երթալով կրնան չանուիլ։ Սակայն միշտ և յուսալ զգալի պիտի մնայ կանանց բացակայութիւնը բեմին վրայէն։ Մէրբ արդեօք գաւառական հասարակութիւնը պիտի վանէ իր նախապաշարումները և բեմը պիտի նկատէ այն կետանը իսկ զոր մենք կ'ապրինք և ա՛յ թէ անարդարակնանոցով մթնոլորտ մը։ այս նախապաշարումներու ընդդէմ մեր մէկ մասնաւոր յօդուածին սարիկան պիտի բլլայ արդէն։

Իսկ բիւրեղ նէ՞թը, այդ արդէն ամենուն յայտնի է։ Հոն Թուրք կինը իր բուն իսկ դերին մէջ ներկայացած է։ Հարեմական մթնոլորտին մէջ փակուած կեանքը անոր որսին մէջ չէ ծնցուցեր զարմաքաս սերէն զատ ուրիշ ուրիշ մեծ, ուրիշ հասարակական և օգտակար սերեր։ Այն կարը կարը կ'ելլայ իր մասնէին, իր սիրելիին սերէն համայ՝ երբ ան կը Թարգմանէ՝ նոյն իսկ երբ հայրենիքը կը վտանգուի։

Հայրենիքի սէր.

Այդ սերին առջև պէտք է լանն ուրիշ ամէն զգացում և պահանջներ, և երբ Թուրք զինուորը այդ կը հասկնայ, անկարող կ'ելլայ հասկնալու Թուրք կինը։ Այդպէս է և Հայ կինը. և այս՝ մինչեւ այրի և բարձերու հաւատարիմ ծնունդն է։ Այդպէս չէր ասկայն Սպարթացի մայրը՝ որ ակամ ասկը, կամ վրանս ըսելով զինուոր կը զրկեր իր պատանին, որատաւորելու մարիր ցանելով իր ներքին մայրական սիրոյն վրայ։ այդպէս չեղաւ և Ճարտնի կինը՝ որ իր զինուորական արիութիւնը ցոյց տուաւ վերջին Ռուսաստանական պատերազմին ատեն։ Մէրբ արդեօք մեր մայրերը պիտի ըսեն իրենց զաւակներուն.

«Քեռան տարի կերակրելի
Մինչ հասակիդ այդ տարին,
Բարձր հասակիդ մայրդ մեռնի,
Դու ալ մեռիր քու ազգին»։

Գիտք է ապա զարգացում և ապա մէջտեղայ՝ ուր Հայ կինը պիտի զարգնէ իր զգացումները և ազատագրուս մայրենով և մեռնելու իր սէրը տեղի պիտի տայ զիւտակցական, ասաղի և բնական սէրին առջև, տեղի պիտի տայ հասարակական հանրատարդիլին զգացումներու առջև և այն ժամանակ ան պիտի ըսէ իր սիրելիին. «գնա՛ դնա՛, մեռա՛ր ուրիշներու համար, հայրենիքին համար, ես ալ քու հետեւէդ կուգամ»։

Մ. Ջիլեանց

Ց. Գ. Ներկայացման արդիւնքը եղաւ 6000 զրուշէն ուելի, որու հարիւրին 25ը պիտի յատկացուի ցլիւպին, իսկ մնացեալին կէսը Հայ և միւս կէսն ալ Թուրք դպրոցներուն։ Մաս օրերս միւնոյն բիեսը պիտի ներկայացուի նաև կանանց համար։

Մ. Զ.

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԴԱՒԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ՑԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆԸ

Հոս կ'արտասպենք մեր մեծայարգ պաշտօնակից «Նէնեմաը Միլլէթի հեռեւեալ յօդուածը, ուր շատ մը յայտնութիւններ կ'ըլլան դաւադրութեան մը մասին որ սաբրուեր է Իզմիրեան Սրբազանի առաջին Պատրիարքութեան ատեն։ Յօդուածագիրը բաւական լուսաբանութիւններ կուտայ, բայց ուելիին պէտք կայ։ Օրինակի համար չէ յայտնած թէ ո՞վ են երկու խմբագիրները որ մասնակցեր են այդ դաւին եւ մէ՞վ է գրաքար ազերսագիրը զրոյր։ Հրապարակաւ կը խնդրենք որ ասանք ալ յայտնուին, որպէս զի կարգ մը կէտ դիմակներ իսնան։

ՄԵԾ ԿՂԶԻԻ ԴԱՒԱՃԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԻՆՉՊԷՍ ՏԱՊԱԼԵՑԻՆ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆԸ

Իրազեկ անձնաւորութիւն մը— որուն անունը առ այժմ գաղտնի պահել կը փափաքինք— հետեւեալ կարեւոր նամակը ուղղած է մեզ։

Ցարդոյ Եմրագրատան

«Նէնեմաթ-ը-Միլլէթի»,

Ձեր չարաթաթերթին ուղղագնեն չատ գոհ եմ, համերաշխութեան սկզբանքը հիմ բանելով կը Հանանք հաղորդել Թուրք և Հայ սարրերը, քիւրտ ցեղապետերը ինչպէս նաև Հայ յեղափոխական մարմինները։ Իրօ՛ք թէ ձեր այս փափաքը իրականանար, և Հայ Ազգը երկնային ապրէր ու յառաջդիմէր Օսմ. երկրին մէջ։ Կարգ մը պատրաստներ դիս ականատես և կամ հանդիսատես ըլլալով պատմեան ամենակարեւոր Թատերգութեան մը... դաւ ըսեր դատաճանութեան մը որ տեղի ունեցաւ Մեծ—կղզիի մէջ... 1896ին... Իզմիրլեանի հրատարակչատան առաջ, կուգամ պարզել ու քօղարկել զայն ձեր պատասխան թերթին միջոցաւ, կարդ մը դերասանաբերու անունները սա այժմ ծանուցելով։

1896ի ամրան սկիզբը, յարաբերութիւնները չափազանց ձգտեալ էին բանակալական կառավարութեան և Իզմիրլեան Սրբազանի միջև։ Հայկական խնդիրը՝ Իզմիրլեան Սրբազանին կողմէ յարուցած բարեկարգութիւնքն՝ իր սուր հանգամանքը ստացած էր, մանաւանդ որ Իզմիրլեան յաջողած էր կարեւոր զիջողութիւն մը ձեռք ձգել նոյն ատեն Պոլսոյ դեսպանութեան մէկ քանիներուն, մասնաւորաբար Սբբ Թիլիբ Քէորէի վրայ։ Դասական նախարարութիւնը քանիցս զանազան միջոցներով ուզղակի և անուղղակի դիմումներ բրած էր Իզմիրլեանը հրաժարեցնելու. սահմանութեան նախարար սերասկիր նաշիր փաշա՝ Նազիմ փաշա՝ նամանաւանդ սերասկիր Տ... Բ...ի հետ հաղարուսկէ եկերիներ կը գրէին (—չմոռնանք ըսել թէ Տ... Բ... ըստ ամենայնի Իզմիրլեան Սրբազանին Թարգմանութեան պաշտօնը կը կատարէր, իսկ դիւրի՞ն ալ Նազիմ փաշայի խորհրդականի դերը... և Իզմիրլեան կարգ մը արդիւնքներու բերմամբ չկրցաւ կատել Բ...ի կեղծաւորութիւնը, թէև Մասիսեան Ցարութիւն և Մամիեան էֆ.ներու նման պատասխան անձնաւորութիւններ Բ...ի արդեան արդարեալ ըլլալը յայտնած էին, այն Բ...ին որ միեւնոյն ատեն Կ. Գալատան նախկին լրտեսական Ճէլալէտտին փաշայի ալ խորհրդականն ու քարտուղարն էր, և 1896ի Գանգալի գեղեցիկ յաղթանակ ղէրէն զբաղուր չարժանիներէն մէկը ելլալուն, և Գասրիարքարանի լրատու ժիրաք մասնակցելով ու Նազիմ փաշայի հետ Գալատայ խանութներ մէջ բնակող Հայ բնակիչներուն ցուցակը պատրաստած ելլալուն համար Անմնական Գանձէն 25 ասկի ամսական ալ արժանացաւ։ Վերջապէս Իզմիրլեանը հրատարկեցնելու տեղին դժուարութեանց վերջ տալու համար, Կ. Գալատան նախարարն անկապատ Հաճի Ալի փաշա (1896ի մինչեւ Հաճի Ալի պէյ էր) իր մօտ հրաւիրելով Տասան Ցարութիւն փաշան, Նազարեանը, Բարթաղիմէոս Պպիկեանը, ինչպէս նաև ուրիշ Հայ սահմանաւոր անձնաւորութիւն մը, անմիջական հար մը գտնել հրամայեց։

Հաճի Ալի փաշայի Հայ ազգերուն հետ սեռակցութիւնը պատեան ներկայ էր նաև նախարդ կրթական նախարար Զիւհտի փաշա, որու պաշտօն արուեցաւ ձեռնարկել դաւաճանութեան վրայ հակելու և Ցարութիւն փաշայի հետ գործը գլուխ հանելու։

Վերջապէս Մեծ-կղզի, Ցարութիւն փաշայի ապարանքին մէջ արտասովոր... դատարան մը տեղի ունեցաւ, այս փաշային նախագահութեան տակ, անդամակցութեամբ Նազարեանի, Բարթաղիմէոսի, Միքայէլ Մամիկոնեանի, Տ... Բ...ի, Մ... Գ...ի, մի քանի Հայ ուրիշ կարեւոր անձնաւորութիւններու, ի մէջ այլոց բժիշկի մը, և երկու խմբագիրներու։ Սկսար խորհրդակցութիւնքնէ յետոյ, որոշուեցաւ հանդիպութեան մը ձեւով բաղաքագիր մը պատրաստել, ստորագրել տալով դիւաւորաբար իրր թէ նախապէս յեղափոխական եղող և ապա զղջացած կարգ մը վարերու, ինչպէս նաև ներկայներու և այլ Հայ երեւելի անձնաւորութիւններու։

Այսուհետ մեր մտքին մէջ հարցում մը կը գոյանայ. այս անձնաւորութիւններու մէջ չի կա՞ի արդեօք ազգասէրներ. հանգանարար կա՛ի, բայց արդեօք կրնա՞ի մերժել ստորագրել այդպիսի հանրագրութիւն մը. արդեօք կառավարութիւնը չպիտի՞ խնամար անձնները անոնց որոնք ուզած չպիտի ըլլային մասնակցիլ բանագրութեան ձեռքը զէնք մը կազմել այդպիսի հանրագրութեան մը։ Օրինակի համար այդ ազգասէրին ստորագրութիւնները երբ կարդալու առիթը ունեցայ, տեսայ նաև Արիկ Ունճեանի ստորագրութիւնը. բայց խեղճը ինչպէս ըսի, ստիպուած էր ստորագրել, և սակայն չենք կրնար երեւակայել մէկը որ յանդգնի ըսել թէ հանգուցեալ Ունճեան Արիկ էֆ.ն ազգասէր չէր։ Ինչ և է, հանրագրութիւնը գրաբար խմբագրուեցաւ, որու պատասխանը առնելու թարգմանութիւնը Զիւհտի փաշային կղզի որուան հրամանի մը վրայ ես ըրած ըլլալով, առնկերէն օրինակն ալ քովս պահած ըլլալուս, կը Թարգմանեմ զայն այսոր ալիքարարաբար։

«Մի՛ բարեգութ Արքայդ... ինչպէս Ադամ և Եւայի սկզբնական մեղքը դատապարտած եղաւ իրենց բոլոր զաւակները, Թոռները՝ վերջապէս ամբողջ մարդկութիւնը, և Աստուած հրաժարեց Ադամի «Քրտամբ երեսդ կերցես զհաց քո», և Եւայի ալ «Ցաւօք Ծնցիս զզաւակ քոյ», նմանապէս Հայոց յեղափոխութիւնը պիտի դատապարտէ մեր բոլոր զաւակները ու Թոռները ալ։ Բայց եթէ մենք յանցաւոր ենք. անչուշտ մեր զաւակները ու մեր Թոռները յանցաւոր չեն կրնար նկատուիլ, մենք մեր պատիժը քաշելու պարտաւոր ենք, բայց ներե՛ , մ'վ Հայրդ բարեգութ (...) անոնց։ Մեր Աւետարանին մէջ Անտառակ Որդւոյն պատմութիւնը կայ, մենք ալ մեր կարգին այդ Անտառակ Որդւոյն նման քու գիրկդ վերադառնալով (...) ներողութիւն կը հայցենք ու կը պաղատինք։ Մենք ինչ յանցանք ունինք, զմեզ գրգռողը Իզմիրլեանն էր (...) Իզմիրլեանն էր որ զմեզ քաջալերեց, և մեզ պատասխանապէս ըսաւ թէ, երբ Բ. Դրան վրայ յարձակելու ելլանք, Գեհիմայի ծովախորշը գտնուող տեղական նաւատորմիղը Տարանելէն անցնելով (Լարա Բուղազէրի նախարարութեան օրով էր) Գալիրը պիտի դրաւէ և Հայոց օգնութեան պիտի հասնի, մինչդեռ ուրիշ նաւատորմիղ մը ալ Իսկենդերունի կողմէն, Նամանգիլերի խորէն Զէյթունցիներուն պիտի օգնէ, և Դրօշակեանները ալ Ռուսաստանէ և Գարսկոյոց օգնութեամբ պիտի յարձակին Վանայ և Էրզրումի վրայ (...) Ներփակ յօս կայ։ Գանդիդ մասուցած նամակները կ'ապացուցանեն Իզմիրլեանի այս ընթացքը։ Ի՞նչ էր որ զմեզ անընդհատ կը բարեսէր և կ'ըսէր թէ, Սբբ Գիլիբ Քէորէի կողմէ հասած և զօրաւոր խոստումներ առած է այս մասին։ Հետեւաբար կրկին կ'ազերսենք, ներէ՛ մեզ, ո՛վ Տէր Աբրա։ Բ. Դրան գեղեցիկ յաղթական վիճակը այս բանաստեղծութեան մը ստեղծեր էր հետեւեալ ... Հինգ հարիւր՝ տարիէ է վեր Օսմ. կառավարութեան պաշտպանութիւնը կը վայելենք, այսուհետև ալ մինչև վայելել կը փափաքինք, եթէ արժանի ըլլանք...»

Այս հանրագրութիւնը Թարգմանած պահուս Միւնիֆ փաշայի զաւակը և կրթական Նախարարութեան պաշտօնեաներէն Վ... պէյ և Ս... պէյ իբր պաշտօնական foğrıokon. ներկայ կը գտնուէին քովս։ Այդ գրութիւնը չարաբերական կերպով սրբագրուելէ և մաքուրը գաղուելէ յետոյ մասնաւորապէս Հաճի Ալի փաշայի, որ Նշան Սէֆէրեանը իր մօտ կանչելով և անոր ալ գաղտնիքը Թարգմանել տալով, մէյ մէկ օրինակ մեծ սերութեանց գեղանիներուն գրկեց։ Աւելորդ է ըսել թէ, Իզմիրլեան Սրբազանի վերադարձած գրութիւնները բայորովին չնչնաւ բաներ էին։ Անկեղ վերջը ի՞նչ անցաւ գաղտնի լաւ չեմ գիտեր, բայց ինչ որ գիտեմ ան ալ սա՛ է որ չատ չանցած Իզմիրլեան սահմանեցաւ հրաժարիլ, և Բարթաղիմէոս Տեղապահ անուանուեցաւ։

Եզրակացութիւնը կը թողամ ընթերցողներուն։»

Իրազեկ

Ս. Ի.— Մենք այս նամակը անկողմնակալութեամբ հրատարակեցինք, յուսալով որ անցեալը դաս մը կելլայ ներկային համար, այլեւս երկրորդ գաւառանութիւն մը կարելի չելլար ընել Իզմիրլեան Հայրիկին շուրջ։ Ու արդէն բնաւ յուսալի ալ չէ որ ելլայ, քանի որ Օսմ. երկիրը այսօր սահմանադրական վարչութիւն մը ունի։ Մեծ-Կղզիի գաւառանութեան մասնակցողներուն և ազգ մեսրոպներուն անունները հասկցանք, բայց արդեօք անցեալ դեպքի մը պատճառաւ մեր ազգայիներուն մէջ ազգային գոյութիւն ունեցող սանելութիւնը չի բարձրի, պարագ համարեցինք չի՛ հրատարակել անոնց անունները։ Վերջին խօսքը կը ձգենք պատմութեան։

Նէնաթը-Միլլէթ, թիւ 5

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀՕՐ ԿՈՉԸ

Պատուարժան մեռազնէից՝ որ ի ժայրաքաղաք եւ ի սիւրիա Թուրքիոյ եւ արաստանի ողջոյն տիրանաց եւ օրհնութիւն երկնայարգեն։

Հայոսանքի գանգատ գաւառներու և Կիլիկիոյ այլ և այլ կողմերու ժողովրդեան կարօտութիւնը իր ծայրագոյն սահմանին հասած է, և համաստատ ամէն լեցնելով ընկճուած ու ջախջախուած ժողովրդեան թշուառութեան չափը՝ սկսած է նախիքիրեր գործել, մանաւանդ ձմրան այս սաստկացուն եղանակին՝ երբ հեռագիրն ու թղթերը ամէն օր ամէն կողմէ կը հասցնեն մեզ սոսկալի բարձրութեան օգնութեան աղաղակներն, ազգային հանգանակներ, օրացանի հանդիսի պէս ազնիւ, և կը գտնուին կեանքու կորուստը, որ լսաղ կուգան անուանութեան հետեւանքը։ Ազգային Գասրիարքարանը Նպաստից Յանձնաժողովի միջոցաւ թեպէտ և ամէն միջոց ձեռք առած է գործն առնելու այս դառն կացութեան, և ապատացող մեծ վանդին. Թեպէտ և մեր ազարարեր ժողովուրդը անարբեր չ'հանդիսանար այս ծանր ազէրին, ու կը կարկաւ իր օգնութեան ձեռքը՝ փութացնելով սիրայօժար իր նպաստ ուղարկութեան լուսին, սակայն բաւական չելլար ա՛յն մեծամեծ պէտքերուն։ Վերջին խօսքը կը ձգենք պատմութեան։

Իրրև հայր հասարակաց, կը փութամ պարզել կացութիւնը մեր բարեպաշտ ժողովրդեան, և այս կէտը կուզեմ անոր ամէն գաւառացիի անդամաց անխարդ, խնդրելով որ ամէն ոք՝ վանառական թէ խանութպան, արհեստաւոր թէ մշակ, իր զգացման և կարողութեան չափով բարէ ընծայէ մեզ իր ձեռնաւորութիւնը, իր լուսամէն օգնութեան որ ասեմանուած է կեանքեր խլելու Թշուառութեան ու մահուան հիրաններէն և դիմադրու կենալու մեծ ազէրին։

Ցուսալից եմք որ մեր սիրելիներ և պատուական ժողովուրդը՝ որ է Տանկասան, է Ռուսիա, է Հնդիկ, է Պարսկաստան, Ամերիկա և յետոյ և այլուր, կշռելով ազէրին մեծութիւնը անոր անդամանելի հետեւանքներն և մեր վրայ ծանրացող պարտականութիւնը, յօժարակամ սիրով պիտի պատասխանէ մեր կոչին և գործնական ցոյց տայ այն գորովալից սէրն ու համակրանքը զոր կը տածէ մեծապէս առ իր սատապալ և օրհասական համարիւն եղբայրներն և առ ազգն համարեն։

Կ'օրհնենք համայն նուիրատուներն և կը հայցեմք որ նախախնամն Տիեզերաց, պարգեւէն բարեաց է հանոյս իւր ընդունի անոնց զուարթատաս սուրգն ու ազարմութիւնն և լեռ զիրենց բեղուն բարեաց և մշտատև բարերութեամբ։

Ազօթարար

Պատրիարք Կ. Պոլսոյ

ՄԱՏԹԷՈՍ ԱՐՔԵՊՍ.

ՀԱՅ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐԸ

ԲԱՐԼԱՄԷՆԹԻՆ ՄԷՋ

Երէկ Օսմ. Բարլամէնթի Հայ անդամներուն համար կազմուած Գայլարի Ցանանոժողովը Օսմ. Հայ Սահմանադրական Մարմնին, Հայ և Հայ-Հասմէական Բ. ընտրելիներու հետ նիստ գումարեց։ Թէր ու դէմ վիճաբանութիւններ եղան և որոշուեցաւ որ Հայ Բ. ընտրողները իրենց քուէները կեդրոնացնեն Ցուսաց Պարերգին կողմէ պաշտօնապէս ծանուցուած երկու Ընտրելիներու վրայ։ Բ. ընտրողները ընդունեցին և յայտարարեցին թէ իրենց քուէները պիտի տան Զօհրապ և Հալաճեան էֆ.ներու։ Զօհրապ էֆ. ասաջարկեց որ ներկաները ընդհանրապէս քուէ տան Ասանասիա Ս. էֆ. Գարասեանի և իրեն ընկերացող Ենդիր էֆ. Սիմոնեանի և Ցակոբ էֆ. Գասրիի, որանց բարեացակամութիւնը ունենան երթալ Քօմիթէին պնդելու որ անպատճառ Հայ Սահմ. Մարմնին ընտրելիները ընդունի։ Ներկաները չնորհակալութիւն յայտնեցին։ Գեղարս էֆէնտի Հալաճեան ուզեց յայտնեցին թէ փոխանակ երդումի պէտք է պատասխան խօսք տայ։ Այս առիթով Զօհրապ էֆ.ի կողմէ խմբագրուեցաւ հետեւեալ բանաձեւը զոր տարարգիրին թէ ինչ և թէ Հալաճեան էֆ.։

Ասա բանաձեւը.

«Օսմ. Սահմանադրական Հայ մարմնին կոչմէ նշանակուած իբր Օսմ. Խորհրդարանի ընտրելի, կը յայտարարեմ թէ յանձնառու եմ Օսմ. Խորհրդարանին առջև այս մարմնին քաղաքական ծրագիրը, զոր ամբողջապէս ընդունած եմ, գործադրելու ազնիւ անկեղծութեամբ և եռանդով։

«Եթէ ուրիշ քաղաքական կամ խորհրդարանական կ

Ազգ. թէ ազգակերտումն օրգէմը ինչ ըսա ինչման է թէ Ազգ. Սահմանադրութեան 96րդ յօդուածի երրորդ պարբերութիւնը պահանջում են՝ որ այդ Առաջնորդութիւնն էլ իւր յատուկ Դիւանը ունենայ։

Որովհետեւ Ազգ. Սահմանադրութեան 15րդ յօդուածը արտադրում է օրԴիւանասունը բաւական թուով դիւանագիրներ ունենայ՝ առանց սահմանուելու նրանց թիւը և ըստ նոյն յօդուածի վերջին պարբերութեան՝ որ ասում է, թէ «ամէն մէկ դիւանագիր ըստ իւր պաշտօնին պատասխանատու է այն ժողովոյն կամ խորհրդոյն՝ որուն կը վերաբերի»։ բնական է հետեւցնել թէ 13րդ յօդուածում նշանակուած երեք գրասենեակների չորքում. Տնտեսական, Ուսումնական և այլ Խորհուրդներն էլ, պիտի ունենան, կամ կարող են ունենալ իրանց յատուկ դիւանագիրները. և այդ երեք գրասենեակները յատկացեալ պէտք է լինին միմիայն ընդհանուր դիւանի, և ո՛չ Գալոյ և չրջակայից առաջնորդութեան։

Հետեւաբար, առաջարկում եմ Պարբերգարանի՝ այսինքն Պատ. Իշխանութեան ենթարկուող բոլոր թեմերին վերաբերող Դիւանը բաժանել Գալոյ Առաջնորդութեան Դիւանից, և իբրեւ այդպիսին կազմել Փոխանորդարանի համար առանձին Դիւանասուն։

Ապահովագրումն ակզբունքի և տիպի հետեւզականութեամբ, պիտի ընդունել որ կեդր. Ազգ. Տնտես. և Ուսումնական, Վանօրէից խորհուրդները՝ ինչպէս և կրօն. ու Բազմ. Ժողովները հանդիսանում են թէ Գալոյ ու չրջակայից թեմական առաջնորդութեան Գուսանային Խորհուրդներն ու ժողովները և թէ միւսոյն ժամանակ Պարիսարգական իշխանութեան ենթարկուող — անխիր Կիլիկեան և Աղթամարայ թեմերով, որոնք վարչականէս մի մի առաջնորդական թեմեր հնամրոզ Հայութեան կեդր. Խորհուրդներն ու ժողովները։

Ուստի, բաժանելով Գալոյ և չրջակայից առաջնորդութեան կամ որ նոյնն է Փոխանորդութեան Դիւանասունը Պարիսարգական Դիւանասունից,

Առանձնապէս փոխանորդարան համար պիտի ունենայ,

Ա. Քրիստոնէութեան գրասենեակ,

Բ. Աբեղանագրութեան գրասենեակ.

Գ. Ազգահամարի գրասենեակ.

Նոյնպիսի կազմ կ'ունենայ նաև Պարտ. Դիւանը, որոնց ամէն մէնը է հարիւր. կարիքի համազասական թուով դիւանագիրներով։

Այս հիմունքներով բաժանման հետեւզականութեամբ, կեդր. Վարչութեան կրօն. և Բազմ. ժողովների ու ինքնակայ Խորհուրդների բոլոր այն յարաբերական Քրիստոնէութիւնները և արձանագրութիւնները, որոնք վերաբերում են Գալոյ Առաջնորդութեան յատուկ իրաւանց և պարտաւորութիւնների սահմանին, կը կատարուին Փոխանորդարանի դիւանասուն միջոցով։

Իսկ նոյն ժողովների և Խորհուրդների բոլոր այն յարաբերական Քրիստոնէութիւններն ու արձանագրութիւնները՝ որոնք վերաբերում են ընդհանուր գաւառային Բարեգործական կեդրոնական իրաւունքների և պարտաւորութիւնների, կը կատարուին Պատ. Դիւանասուն միջոցով։

Այս բաժանումը անհրաժեշտ պիտի համարել ո՛չ թէ մի ձեւականութիւն կատարած լինելու համար՝ այլ պարտաւորութիւնների սահմանը որոշելով, տեսանելիները բաժանելով, հնարաւորութիւն տեղծել վերջապէս Ազգ. Սահմանադրութեան մեր կէս դարու հասատաւութիւնից յետոյ կատարել այն ամէն պարտաւորութիւնները՝ որոնք գծուած ու սահմանուած են Պարիսարգական Դիւանասուն գլխի ամէն։

Այս բաժանումը կատարելու համար երբեք կարիք չկայ Սահմանադրութեան վերանայութեան գիմելու և ապանելու, որովհետեւ առաջարկուած ձեւը և բաժանումները ոչ միայն չեն հակասած Սահմանադրութեան՝ այլ մանաւանդ համապատասխան են նրա ոգւոյն և յիշուած յօդուածների արտայայտութիւններին։

Այս հիմնական առաջարկութիւնները ընդունելուց յետոյ, առանձին կանոնով կամ հրահանգով հետ կը լինի հնչել, և որոյ ամրոզին Ազգ. Կեդրոնական Ընդհանուր Ժողովից վերաբերելը բաւական է պարտաւորիչ համարելու համար։

Եւ այս կը լինի ամենայն կարեւոր մի գործ Ազգ. Սահմանադրական կեանքի համար՝ իրագործուած՝ Իզմիրեան Պարիսարգ Սրբազան Հօր Պատրիարքութեան այս Բ. չրջանի ոգորից, որքան եղել էր Սահմանադրութեան գաւառային հրահանգը իւր ժամանակին։

Այս պարագայում Պատրիարքական փոխանորդութեան պաշտօնը ուրիշ կարեւորութիւն ստանալով նոյն պաշտօնին կոչուելիք եկեղեցականին արժանիքը համապատասխան լինելու անհրաժեշտութիւնը կը ծագի։

Սրանով մասդրութիւն չունեմ այժմեայ փոխանորդ Ս. Հօր անձնական արժանիքի մասին ոչ է ակնարկ արած լինել, միայն ցանկալի կը լիներ Պատրիարքական Փոխանորդների ընտրութիւնը կատարել ազգ ետան ժողովի միջոցով։

ՍԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵԱՂԻՒԿԵԱՆ

14 Հոկտեմբեր, 908

ՆԵՐՔԻՆ

ՕՍՄ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ բացումը, ինչպէս գրեցինք, Նախարարաց Խորհրդոյ որոշմամբ սեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Չ. օր։ Սուլթանը ծովս. համրով Թոփ-Գապուի Պալատը պիտի եկէ, և հանկէ կառքով Խորհրդարան պիտի երթայ։ Սովորութիւն չգտնուած արդէն պատրաստ վիճակի մը մէջ կը դրուի։

*** Երեսփոխանները իրենց թղթերի մէջ որոշելու որ ատենամուտ երեսփոխաններն ալ Գահամարին ընթերցման ատեն պաշտօնական համազգեստով չերեւան, այլ սեւ ազգէնկոթով։ Իւլէմա եղողներն ալ սեւ տարազներ պիտի կրեն։ Նաեւ, պաշտպան որ Գահամարին ընթերցման ատեն ամէն ոք ֆէս դրած ըլլայ, անկէ եաք կրնայ գալբաք ալ դրծածել։

*** Երեսփոխանները հակամէտ են Ամէտ Բէյը պէյը ընտրելու իբր նախագահ։ Այս մարդն ազգին ներսիս մեծամասնութեան համաձայն որոշում պիտի արուի։ Գահամարին ատեն նախագահութեան տեղը ատեմապետ պիտի դրուէ ամէնէն ուելի տարեց։

*** Նախարարաց Խորհուրդը իր ուրբաթ օրուան նստին մէջ խորհրդարանին կատարեց Խորհրդարանի բացման օրը կատարուելիք հանդիսաւորութեանց մասին, բայց ասկէն վերջնական ծրագիր մը չպատրաստուեցաւ։ Խորհրդարանը կէս օրէն կէս ժամ եաք պիտի բացուի Կայսեր կողմէ։ Մրցարի պատրաստութեան համար ներքին գործոց Նախարարը, հիւրամեծար Ղալիպ փաշա, պատերազմական և ծովային Նախարարները, քաղաքապետը, ասիականական Նախարարը, և Թէշրիֆաթը պիտի գեկէթի պէս երկի Վարչապետին նախագահութեամբ նիստ գումարեցին։ Մրցարէրը լրագրաց հրատարակութեան պիտի արուի։

*** Պատերազմական պաշտօնատան մէջ դիւերը է պատիւ երեսփոխանաց հաղկերոյթ մը արուելով, կը կարծուի թէ կայսրն ալ նոյն պաշտօնատունը պիտի երթայ։ Արդէն դրած ենք այն հանդիսութիւններու մասին որոնք տեղի պիտի ունենան այդ օրը։

*** Վաղը եւս Գալոյ երեսփոխանաց ընտրութեան ատենի հանդիսաւորութիւնը պիտի կատարուին։ Բուլէները ընտրութեանց տնտուկին մէջ դրուելէ եաք՝ ընտրուելը Օսմ. գրօշով պիտի փոխուի և հրեատների մը վրայ պիտի դրուի։ Ցետոյ Թոփոր պիտի կազմուի, որուն առաջէն պիտի երթան 1. Ոստիկանական և Թաղապետական պաշտօնեաներ և նուագախումբ մը, 2. Հրեատների վրայ ընտրութեանց տնտուկը. 3. Մինիթէթիպի տեղները, 4. Երեսփոխանները, 5. Մէկ մէկ գաւառական զինուոր բոլոր վաղարէ, 6. Վարժարանի ուսանողներ, 7. Կառքերով իւլէմաներ և կղերականներ։ Ամէնէն վերջը ժողովուրդը որ 100000 հոգի կը հաշուուի։ Թոփոր Գալոյ փողոցները այցելելէ եաք Բ. Դրան պաղատի համբուրելու Բերա պիտի անցնի. և հոն ալ չրջան մը ընելէ եաք պիտի վերադառնայ։

ՀԱԳԴԸ ԳէՕ հին ռէժիմին ատեն իր իւրացուցած մալիւլներու փոխարէնը վաղը եվգաթի պաշտօնատան պիտի յանձնէ, կը գրէ Սեճի Կազէթա։

ԱՒՍՏՐԻԱ եթէ չարունակէ իր ապառաղնութիւնները, հաւանական է որ ուստ, անգլ., ֆրանս. և իտալ. կառավարութիւնները միջամտեն։

*** Աւստրիա Սէնի-Գալոյը պարպած ըլլալուն վրայ կը ղղայ,—կը գրէ Սեճի Կազէթա—և ի՛սկզէ Թալլեռայի իր հիւպատոսը գրաւելով հատատել ամենայ։

Ի ՅԻՇԱՏԱԿ Սահմանադրութեան 5 միլիոն 150,000 Թղթադրամներ պատրաստած են, որոնց չրջաբերութեան պիտի հանուին Խորհրդարանի բացման օրը։ 20 ֆր.նոց, 1,2,5 և 10 ղրշ.նոց են։

ՄՈՒՇԻ նախարդ կառավարչի օգնականն նշանն լեգ. Ալիքատեան ամրատանուած եւ Թէ յեղափոխական է, և պաշտօնէ դաղտնցուցած էր։ Աղատութենէն ի վեր Թէ. Ներքին գործոց նախարարութեան գիմում ըրած է, բայց ասկէն իր դիմումին պատասխան չէ տրուած։ Սեճի Կազէթա ներքին գործոց նախարարութեան ուշադրութիւնը կը յանձնէ։

ՅՈՅՆ ԸՆՏՐԵԼԻՆԵՐԸ.—Օսմ. Մ. և Բօսիդէն իր ընտրելիներու անունը վրայ, զոյս հրատարակեցինք երէկ, ուելցուցած է երկու յոյն ընտրելիներու անուններն ալ՝ Բօնոբանդիսիսի է. և Թիւ. Բոզմիսի է.։

ՊՈՒԼԿԱՐ սպաներէն անանց որ Ֆրանսա կը դանուին, հրաման ընդունած են Պուլկարիա վերադառնալու։

*** Պուլկարիա առեւտ մը ի վեր պատերազմական պարտաւորութեան եաւէ է։

ԿԷՏԻԿ-ՓԱՇԱՅԻ Թատրոնին տեղը, որ կայսեր սեփականութիւն դարձած է, Թաղապետական նոր չէնքի մը կառուցման յանձնարարելու համար դիմում եղած է։

ԳԱՐՍԿԱՍԱՆԻ Վիճակը.— Տարօրինակ վիճակ մըն է սա՝ Գարսկասանի Շահը։ Ղարանին վրայ երգում ըրաւ Սահմանադրութիւնը պահպանել, և հիմայ երգմնաղանց կը դառնայ և ասնակցի կ'ընէ ժողովուրդին իրաւունքները։ Ո՛չ միայն ազատական կուսակցութիւնը, այլ նաեւ իւլէմաները և սէյիտները (Մարգարէին սերունդը) այդ մասը ֆէՔվա մը հրատարակած են։ Շահը Ղարանը Սահմանադրութեան հակառակ կը նկատէ, եթէ հակառակ էր՝ ինչո՞ւ երդում ըրաւ ասկէ առաջ։ Հետեւաբար ենթադրելի կուսակցութիւնը գրեթէ է ասիսու Շահի մը հետ, այլեւս չը բանակցել, և կը պահանջէ Գահամարներու ցեղին ունեցամ մը պարտական հանրապետութեան մը հաստատումը։ Անգլիական և ուստական ծանուցագիրները ա և է ազդեցութիւն չեն ըներ Մէհմէտ Ալի շահին վրայ, ուստի պիտի պարտաւորուին լրջորէն գործի սկսիլ։

ԹՈՒՐԳԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.—Գիւլով իշխան հետեւեալը ըսաւ Թուրքիոյ մասին.—«Մեր միակ փափաքն է որ Թուրքիա քաղաքականապէս և տնտեսապէս զօրաւոր ելլայ։ Օսմ. հողեն բնաւ կասը մը կորցած չենք, ո՛չ բարոյապէս, ո՛չ նիւթապէս, որովհետեւ մեր աշխարհագրական դիրքը ասիի ալ ասուած չէ այս բանին։ (Ծիծաղներ Ռայխսդակին մէջ։) Անկեղծօրէն կը բաղձանք որ Թուրքիա ներքնապէս զօրաւոր և ասպէ մնայ։ Թուրքիա Գօսմա-Հէբուէյը կորսնցնելով. մեռաս մը չէրաս, այլ Նօվի-Պազարը վասաքեցաս։»

ՊՈԼՍՈՅ երեսփոխաններու ընտրութեան համար մինիթէթիպի ատենները այսօր ժամը 5ին նամակատան նոր չէնքին մէջ պիտի հաւաքուին։ Մինիթէթիպը ատենները՝ Թաղապետութիւնէն իրենց ասացած Թեզքերէները ցոյց ասլէ և իրենց ինքնութիւնը հաստատելէ եաք ներս պիտի մտնեն։ Ատենամէջ գան, միայն հրաւիրեալները պիտի ընդունուին։

ՊՕՇՈՒՕԹ.—Ժէօն-Թիւրք մը գերմանի Թղթակցի մը յայտարար է թէ կառավարութիւնը և Բուլգէն պոյգանին դէմ բան մը չեն կրնար ընել, որովհետեւ ժողովրդային շարժում մըն է։ Եթէ բուռն միջոցներ ձեռք առնուին, ապատամբութիւն պիտի ծագի, և եթէ քաղաքէն իր ազդեցութիւնը բանեցնէ, իր բոլոր ժողովրդականութիւնը պիտի կորսնցնէ եւ ռեակցիոն պիտի զօրանայ։

ՎԻԼՊՕՆԴԻՐՆԵՐ.— Գալոյն կը հեռագրեն Լօմալ Անձայկերի թէ 21 երիտասարդ ազանիր Սելանիկէն հոս եկած են հոն Բէյթիի մարդոց գործած մեղքերը քաւել ասլու համար։ Ասոնց կը վերագրուի Իսմայիլ Մահիրի ազանութիւնը։

ԴԵՂԱՐՈՒԵՍՏԻՑ վարժարանի ճարտարապետական ուսանողները երէկ Իսիոն Ֆրանսէզի մէջ ժողով մը գումարեցին և վարժարանի ծրագրին կանոնաւորման մասին տեղի ունեցած վարժարանի ընդհ. անօրէնութեան, որուն մէջ կը խնդրեն դասերու կանոնաւորումը և ընդարձակ ծրագրի մը կազմակերպութիւնը։ Այս ամէնի բոլոր ստանդարդութիւնը իր մասնաւոր ընտրակցութիւնը կը յայտնէ իրենց դասընկերներէն միայն հօրը Մ. Կիւրթալ Լամպէան որ յիշեալ օրանը որամադրելի ըլլան էր։

ԳՈՒՄ-ԳԱԲՈՒԻ նպարեղէնաց չտակցական ընկերութեան ատենամոյ գործադիր մասնախումբի ընտրութեան համար։ կը հրաւիրուին ազդագիրը յառաջիկա կիրակի 30 նոյ. ժամը 3ին ներկայ գտնուիլ Գում-Գապու Մայր-Վարժարանի սրահը։

ՏՐԱԳԻԶՈՆԻ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆՑ վրայ անցեալ Բ. օրուան Մանգումէի մէջ հրատարակուած յօդուածին հեղինակն է Գ. Մըկրտիչ Գէորգեան. մամանունը Գէորգեան եղած էր սխալմամբ։

ԳԱՏԸԳԻՒՂՅԻ ազգայիներու է գիմում ձեմի պէս և Մելքան էֆ. Ցովակիմեան երէկ գէմանցին Վարչապետին օրուն ֆուլը կը գանուէր նոյն պատուն նաև Ծովային Նախարարը և յայտարարեցին որ 50000 ասկի պատրաստ դրամ կայ, որպէսզի Իսարէի Մասնաւորէն Օսմ. Ազգ. ընկերութեան մը վերածուի, որուն նպատակը պիտի ըլլայ կանոնաւորել չգանուելիք երկաթգարերը և նոր չգանուելիք չինել տալ։ Վարչապետը գովեստով խօսեցաւ և ըսաւ թէ իրենց այս առաջարկը պիտի ներկայացնէ Նախարարաց Խորհուրդին։

ԿԵՍԱՐԻԱՑԻՆ կը գրեն թէ տեղւոյն մէջ ցաւալի միջադէպերը պակաս չեն, և տեղական կառավարութիւնը կարծես Հայոց կեանքին ու պատիւին հետ խաղալու աբրամագրութիւնը ունի։ —Անցեալ Նոյմ. 14է Ուրբ. գիշեր ժամը 2ին Մամոս անուն երիտասարդ մը խանութէն ասուն դարձած ասուն կարգ մը չարագործներ, իրենց գէլլեաը ունենալով Ալթը-Բարմաք օղլու Բէյեէդ և ընկերները՝ Ասվէտ, Մէհմէտ և Իպգ օղլու Սալէհ, անոր դէմ ելլելով, ասկալի կերպով կը ծեծեն, այնպէս որ հէգ երիտասարդին տեղը կը վնասուի և Թեւը կը կտրի։ Այդ պահուն Թուրք կիներ ալ կը փութան և Թալէնակ կը թրթռեն բերանը։

Մամոս ինքզինքը մեռած ցոյց կուտայ, և ասկիան զինուորներ գալով դոյն բանս կ'առանդնդեն։ Բօմբեր Սապիթ էֆ., որ հոն ռէժիմին կուսակիցներէն է, Մամոսը տեսնելուն, կը բարկանայ որ ինչո՛ւ համար ոգի Թողուած է։ Ոստիկան. զինուորները ասոր վրայ դարձեալ կը ծեծեն զայն։ Կառավարիչ ճէմալ պէյ հետեւեալ օրը լսելով դէպքը, կարգ մը գնել կուտայ Մամոսը և իր ասնը կը դրկէ։ Այժմ հայ երիտասարդ կիսամեռ վիճակի մէջ կը գտնուի։ Ուր. իրիկուն, սեղի ունեցած ուրիշ դէպքի մը հետեւանքը, բոլոր չուկային խանութները կը գոցէ ու կը փախչի։ Ուրիշ օր մը, Թուրք երիտասարդներն ամէնէն ասորիներն հաւաքելով, սուտ վէճ մը կը հանեն իրենց մէջը և յետոյ հրաշէն և դաշոյն ցոյց կուտան, այնպէս որ ժողովուրդը ահ ու դողի կը մատնուի։ Այդ փողոցային մարդոց նպատակն է եղեր այդ կերպով իրարանցում առաջ բերել և չուկան ուտրի ասլ։ Հետեւեալ առաւ երբ երկու մանթիներ վերցուելու քօմիսերէն դիմելով, կը պահանջեն որ այդ խայտառակ անձերը բռնուին, Բօմիսերը կը պատասխանէ. «Ո՛չ, մի կենար, ասկէ առաջ ինքնան անգամ Օսմ. քամիդէին, Դաշնակցականներուն և Հնչակեաններուն և Պարիսարգարան դիմեցէք, փոփոխիդ չտի՛ք»։ Եւ ասկան ուրիշ դէպքեր, որոնք առաջ կը բերուին ուստ գէպքերու կողմէ։ Ազդեցիկ կառավարութիւնը ինչ կը խորհի այս ամէնուն վրայ։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ ԵՐԵՍՓՈՒԱՆՆԵՐՈՒՆ ԺԱՄԱՆՈՒՄԸ

Երէկ Բաքէի չգնացուած Գոլոս ժամանելին Էրզրումի Երեսփոխանները, չորս հոգի, ըստ որում անոնցմէ մէկը, Գ. Սրմէն կարս, Գաթումի համրով պիտի գայ։ Առաւօտեան էրզրումցիներու հոն բազմութիւն մը չգնացուելով դիմաւորելու գնաց դեպի Վօսփոր, Նամանաւանդ Դաշնակցական ընկերներու պատգամաւորութիւն մը չգտնուելով ընդ առաջ գնաց, ի պատիւ երեսփոխաններէն Գ. Վարդգէսի (Ցովհաննէս Սէրենկիւլեան) որ Դաշնակցական բազմարդիւն գործիչ մը եղած է, և ծանօթ է Գալատցիներուն իբր կէսիկ Փաշայի մէջ երբեմն ուսուցիչ՝ Գ. Զարմայր անուամբ։ Երբ Եր.ներն քարափ ելան, անմիջապէս Թափոր կազմուեցաւ։ Բազմութիւն ձիաւորներ և դրօշակիրներ կ'առաջնորդէին Թափորը։ Զինուորական նուագախումբ մը ևս կը մասնակցեր Թափորին և հայրենասիրական երգեր կը նուագէր։ Ժողովրդական բազմութիւնը շարունակ կ'երգէր և կը ծափահարէր։ Թափորը հանդիսաւոր գնացքով գնաց Բ. Դուռ, մինչ երեսփոխանները, որոնց կառքերու մէջ նստած էին, խանդավառ ցոյցերու առարկայ կ'ըլլային։ Մանգու

ՅՈՔԴ, ԼՈՂՈՓԷԹ ԳԱՍԱՊԵԱՆ

ԲԺԻՇԿ ԵՒ ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

Երկար տարիներէ ի վեր՝ տալ և տալ երկիրներու մէջ ղշուին և կնոջական հիւանդութեանց վրայ շատ մը փորձառութիւններ ունենալով, նորահնար մեթոդներով քիչ ժամանակամիջոցին մէջ յաղողութեամբ կը գործածէ հիւանդները։ Ամէն օր մինչև ժամը 6 կէսէն Փալ Փալ փողոց իր բնակարանը և 6էն վերջը երկուշաբթի, երեքշաբթի և հինգշաբթի օրերը Բարեգործական Գասապեան էֆ.ի դարձեալ։ Գասապեան էֆ.ի դարձեալ։ Գասապեան էֆ.ի գործատեղին, իսկ ուրբաթ օրերը՝ վկայական ստացողները ձրիաբար կը գործածեն իր բնակարանը։ 16—14

ՏՈՒՔԹ. ԵՂՈՒԱՐԴԻ ՇԱՀՊԱԶ

ԲԺԻՇԿ ԵՒ ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

Ցիլոսլ բժիշկը գիտական վերջին մեթոդներով կը գործածէ ամէն տեսակ ներքին և արտաքին հիւանդութիւններ, կը կատարէ գործողութիւններ։ Կը գտնուի ամէն օր իր բնակարանը Լանկա Սէբէթի փողոց թիւ 44։ Նաև 6էն մինչև 8 ամէն օր Զ-ուշաս. գալու, կիւրիւնեան էֆ.ի դեղարանը։ Հինգշաբթի օրերը 8էն վերջն իր բնակարանը դիմող հիւանդները ձրիաբար կը գործածէ։ Մանաւանդ անվնասութիւններէ յանձնարարած ազգաս հիւանդները մինչև ձրի։ 20—17

ՎԻՆԸՐ

ՊԱՆՔ ՖԷՐԱՁՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 100,000,000 ֆրանկ ամբողջովին վճարուած։

ԱՌՀՍՏՍ ԴՐԱՄ 37,300,000 ֆրանկ

Հաստատուած 1869ին Կեդրոնական Վիեննա, 12 գրասենեակներ ունի այդ քաղաքին զանազան մասերուն մէջ։

Մատակարարը Բրգայի, Կրոսի, Գ. բանի, Օսիկի, Բէյթաի, Էմպերէյի-Զէրմագիի, Բլանկենբերգի, Գիլեց-Գիլոյի, Քարլոպատի, Բիլլենի, Բրոդենէյի, Ս. Բոլիէնի, Թէբլիի, Վիլլոյի և Վիրբը նեղթոի մէջ։

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ ՖԷՐԱՁՆ կը զբաղի սեղանատուական ամէն տեսակ գործարքներով, մասնաւորապէս կը բանայ ընթացիկ հաշիւներ, իբրև ուտեղ ի՛նչեանք պարտաթուղթեր, փոխառութիւններ կ'ընէ ընթացիկ հաշիւներով, զարտաթուղթեր կամ արծաթեղէններ գրաւ ընդունելով կը հանձնէ չեկեր, վարկագրեր, փոխ գրեր և վերադարձ կ'ընէ հեռագիրներով։ Կը գնէ կը ծախէ ամէն տեսակ պարտաթուղթեր թէ՛ մեր և թէ բոլոր օտար հրատարակիչներուն վրայ։ Կը զբաղի, կը գանձէ կուպոնները և արժէքաթղթեր։ Կը գնէ և կը ծախէ փոխ դիրքեր բոլոր հրատարակիչներուն վրայ։ Կ'ընդունի տեսակներ և պարմանաժամով վճարելի պարտատոմսիներ։ Կը կատարէ տեղատեսական ամէն տեսակ գործառնութիւններ։

ԳՐԱՄԱՏՈՒՆԸՐ ԲԱՑ Է

տարեսան ժամը 9½էն մինչև 12։ Ուրբաթ օրերը 9½էն 1։

Գ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

ԷԼԵՆԲԱԳԻՏԱԿԱՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑ

ՀԱՄԱՍԱԴԱՐԵՐՈՒ

Հասարիք Աբուլեանը Որբանոցին յատկացուցէ։

Համաձայն Տրիմեան և Իպմիրեան Հայրիկներու լուսանկարներով և 72 էջ յաւելուածով 60 փարա։ Ընդարձակ 18 լուսանկարներով և 392 էջ յաւելուածով 3½ գուռեան։ Պարունակութիւնը ընթեր, յաղեկան և ամէն վիճակի, տեսք և հասակի անձերուն, միշտ թարմ և գրաւիչ։ Մրցանակաւոր խնդիրներ։ Պատկերներ.— Տրիմեան և Իպմիրեան Հայրիկներ, Տեղապահ Դուքեան Սրբազան, Սահակեանս և Արշարունի Սրբազաններ, Վեր. Ե. Թաշեան, Վեր. Ճէնեան, Տ. Գ. Սուքեան Տրէնան; Կեսարիացի Հայ Նահատակներ, Ուրֆայի Աւետ. Եպիսկոպոս, Մեծ Թեղջ Հայ որբերու և ալրիներու բարերարուհին, Բրօֆ. Հայկազեան և Վեր. Շամամեան։ Գուրայ գնել դեռ չսպառած։ Կը գտնուի միայն առաջնակարգ գրավաճառաց քով։ 20—14

ՄՕՍ

ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ճամբարդ եւ ապրանք փոխադրող օգենաւեր

Ա. ԿԱՐԳԻ	Բ. ԿԱՐԳԻ
Միդի	Նայոգրիս
Մինիս	Էմիլսս
Բաֆսիս	Պուգիրիս
Թիպիր	Մոկրիս
Նարոսն	Տայիլի
Նավարին	Ֆարոս
	Թիպս

Առաջին կարգի շաբաթուները չեն հանգստանար են, նաւուն մէջեղը ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականութեամբ կը լուսաւորուին և կին ճամբորդներու համար տեղերի ունի։

Երկրորդ կարգի շաբաթուներն ալ սահմանափակ թեով ճամբորդներ կ'առնեն բայց տեղերի չունին։

Մեկնելիք

Կ. Գալաթ Լիվերպուլ Ա. կարգի գին է 15
» » Բ. » » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց կամ Ղալաթիոյ մագազը հասնելու համար՝ իրենց հրամանները առն շաբաթուան ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

ՅԻՐ ԵՒ ՅՆՁՐԻՆ

ՊՐԻՆՃԱՆՆԻՍ Ֆ. ԳԱՑԱՐԵԱՆ

ՑԱՆՁՆԱՐԱՐԵԼԻ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԻՆ. ԼԵՐԿԱԳՈՐԾԻՆ ՈՒ ԱՐՀԵՍՏԱՒՈՐԻՆ

Մեր գրասենեակը նպատակ ունի օժանդակել երկրին տնտեսական զարգացման, և քաղաքերու գաւառացի վաճառականաց, արհեստաւորաց, երկրագործաց և փոքր դրամագլխի տէր խանութպանաց յառաջդիմութեանց, որոնց զբաղման արդիւնաւորման և կատարելագործման նպաստող ամէն տեսակ գործիքներ և առարկաներ լիակատար նպաստաւոր պայմաններով յանձն կառնենք բերել առ թէ ուզածի նպատակի գործարաններէ և թէ հայթայթել հրապարակէն, ասոնց նկատմամբ ստանալու ապարանքին քանակութիւնը։

Կընդունինք.—Զգեստեղէնի, ընտանեկան յարդարանքի, օժիտի, զարդարանքի, զբօսական առարկաներու։ Եւն. Եւն.։ Ամենափոքր յանձնարարութիւններ և գոլիբաթալով ուզելի որ և է յանձնարարութիւն։

Կը առանձնանք.—Տպագրական գործեր, պատկերազարդ գրքերգրօսական պատրաստութիւն, տեղական ու օտար լեզուներով գիտական և արհեստական գիրքերու առաքում։

Կը վաճառենք.— Գաւառային ամէն տեսակ արտադրութիւնք թէ շատ և թէ նուազ քանակութեամբ, կախարդեալում կընենք վաճառելի ապրանք փոխարէն, ներկայացուցիչն ենք կոտ., կապտ և նրբաւիս մեքենագործեղէն կերպասներ պատրաստող ասպանանութեան, ինքնաշարժ մեքենաներու, վառաք և համբարդ փոխադրող ինքնաշարժ կառքերու, Անգլիական, Ամերիկեան եւն. որպէս և անմնացաղանութեան գիւրագնի ղենքերու։

Նամակագրութեանց փոխով կը պատասխանուի։

Հասցէ՝ Առաքելեան եղբ. եւ ընկ. Կ. ոլիս Շապեի խան։

Առաջին այցելութիւնը ՁՐԻ է

ՏՕՔԹՕՐ ԳԱՌԼՈ ՑԱԿՈԲԵԱՆ

ԱԲՐՈՏԻԹԵԱՆ ԵՒ ԴՆՆԴԱԿԱՆ ԳՕՐԾԱՐԱՆԱՑ

ԱՍՏԵՐՈՒ ԱՍՏԻՃԱՆԱՆ ԳԱՐԱՆՈՒՄԸ

Մենգիան և արբիթեան գործարանները հիանալի մասնագէտ բժիշկ Տոքթ. Գարլ Ցակոբեան մեր գործարանը ընդհանուր տեսչութեան տակ դրած է։ Գարլ Ցակոբեան գիտնական ինքնագիր հիմնարկի հիմնադիր է։ Ինքնագիր հիմնարկը ունի ամենայն տեսակ գործիքներ և առարկաներ։ Ինքնագիր հիմնարկը ունի ամենայն տեսակ գործիքներ և առարկաներ։

Ամեն or, կամ orեն վերջ, բացի կիրակի orեն, կը գտնուի Պանեն-Գարայ, տեղատարածան հանի Գէֆիրի մէջ։ Ինքնագիր հիմնարկ։ Գիրարանի դիմաց։

Ուրբաթ orեր ձրի

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՑՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԻՆԱՍԵԱՆ

Ցովհաննէս էֆ. Մինասեան, որ ատամնաբուժական հանդուցեալ Տօքթ. Տօբինին օգնականէրէն եղած է և գաւառաց տղերաց կողմերը իր տարեսաց գործադրելի եղաց՝ ատամն մը վեր Գալիս վերադարձած է արդէն, է նորոյ դարմանեան հաստատած է Գալիս, Գիւմ-Բազար, 18 թիւ. արարդանին մէջ։ Իրը փորձ և ձեռնհաս ատամնաբոյժ, ատամնցաւ կը քաշէ փոտ ակառները։ Նոր և կատարելագործեալ գրաբեան համաձայն ակառներ կը լեցնէ ոսկիով, Հայլն։ Անկարելի է որ դիմում ընողը դատ չմնայ։ Երեքշաբթի օրերը ձրի պիտի գործատեղ ազգականները։

Իմաստիք ամիսի իլիւն պիր սենեկեր լիզուսմի օրան 8000 ֆիլ տեսիլամիշ չամբերի պէտէր ֆիլօօք 70 բարատա թուլիպի եսկեբերնէ օլուսդրնան վէ շէրբը հանլին 29ընեք ճուսատ երթեսի կիւնիւնէ գատար հեր գէշ բարա թէնդիլ իսիլբէտ գատալ օլուբշա հատար լուշդէնը պուլաբշը թագարիսէ իսլիլի եվվելիլեսի բարա գելընեմազընան, նոգատնրյան ինա ինմեզ իսթեյենլերին՝ 100ա 10 նիսպէթինատ թեէմին ազչելերիի համիլեն ֆիլեսմը թաթիլիլեան մասատ հեր կիւն սատթ 10ա գատար մէհլիսը իսարէի եվգաֆա մուրատաթ էյլեմելերի։

24 Թշր. սանի 324 3—2

Գալաթասա Սալթան Գայրիս մահալլեսինե Թարքալարճասատեսինե գեսան պիր գող իսգիֆամ սիւրգեսնը կեսիկլի միւթեսարրեֆե նազիֆե հանդամ իչիւն բուզ հիսասիսին պեսեսը մալիսմ մուգադիլինատ եսկեսինի վէֆամեն ֆեբուզ իսուզ մասիսիրերեն պիլա վեկես վուգուբ վէֆամբեյա մահիլեն գեսնեսան մասանեսի։ Թելիմը Յաղինե գելընան մասանեսի։ Թելիմը Յաղինե գելընան մասանեսի։ Գալիմ իլդրե մասմահիլեսանեն վեֆամիլ Հասան Թահսին էֆ. Նամզնա Թանզիմ գելընան 26 շուպաթ 95 Թարիխի վե 14000 գր.ը հավի սուրեթեն գայրեդ մասիսլաթ իւգերինատ 1000 գր. գալարդը հալատ մէգթիր սուրեթ գաղեն գալի օլուսդը պերանյան, նիսսեսի սանիլսենեն իթաբը Հասան Թահսին էֆ. Թարֆընան գա արդուսալ Թալեգ օլունմըշ, վե գիբր օլունան սուրեթ նէր ֆիրին եսինի կեչմիշ իսե՝ եվգաֆը Հիմայան Մեսարիֆաթը Ուսմանիսե խարսիսինե Թեսլիմ վե զուսուր իթմեսիկի Թագարեսե հիւքմեն իսգամեն իսգաբ իլե գայրեն նիսսեսի սանիլսենին իթաբը միւգեմ գալուսմը օլուսդրնան, հիմիսեյե մալիսմ օլմագ իւդրե իլանը քեյֆիյեթե եսթիսար գելընաբ։

22 Թշր. սանի 324

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՍԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԵՒ

ՆՈՐԹՀԸՐՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՆԴՂ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հաստատուած դրամագլուխ	Անգլ. Ոսկի	6,000,000
» տարեկան եկամուտ 1907 տարի	» »	5,941,359
» Պահեստի դրամ 1907 տարի	» »	25,203,824

Կ'ընդունին մեծագումար ապահովութիւնք գիւրամատչելի պայմաններով։

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ	Անգլ. Ոսկի	500,000
Պահեստի Դրամ	» »	564,225

Վերջերս հաստատուած ամերիկեան, առատաձեռնօրէն ապահովութիւն տալ պարագաներուն կը զբաղի։

Հիմն. Գործակալ ի Կ. Պոլիս
ԳԱՌՆԻԿ ՄԵՐՈՒԲԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
Մէյմէ Ակի Բայս խան, Ղալաթիա

Դաւանալին կարիք կեդրոններու համար ազդեցիկ գործակալներ հրաւիրուին։

ԻԻՆԻՕՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԲԱՐԻՁ 1828—1829

1828 L'UNION DE PARIS

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ԲԱՐԻՁ 9, ԲԼԱՍՎԱՆՏՕՆ. 9

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

ՀՐԴԵՀԻՆ ՃԻՒՂ

Ապահովագրեալ գրամագլուխ	25 միլիոն	Ֆրանկ
1907ին գանձուած ապահովագրեր	28 միլիոն	»
Մինչև 1907ի վերջը հաստատած ընտրք	350 »	»
Դրամագլուխ և պահեստ	134 »	»

ԿԵՍԱՆԷ Ի ՃԻՒՂ

Ընթացիկ ապահովագրութիւնք	338½ »	»
1907ին գանձուած ապահովագրեր	12½ »	»
Մինչև 1907ի վերջը հաստատուած ընտրք	231 »	»
Դրամագլուխ և պահեստ	189 »	»

Ինչպէս այս թուականներէն կ'երևի; Ընկերութեան երկին միւսերու գրամագլուխ ու պահեստ խոշոր գումար մը կը կազմեն որ նպաստ հրաշալի ապառնոյ մը կ'ընծայէ ԻՐԻՆԻՕՆի ապահովագրեալներուն։

Աւելի համար մանրաւոր գեղեցիկ սակացոյց. Նպատակաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի ԴԵՐԱԶԱՆՑ քան ուրիշ՝ և է Ընկերութեան պայմաններ։ Ապահովագրութեան ամէն ձեւերն ամէնէն ժամանակակից, օրինակի համար՝ ԱԳԱՀՈՎԱԴՐՈՒԹԻՒՆ Ի ԴԷՊ ՄԱՀՈՒ, ԵԱՌՆ, ԴՐԱՄՕԳՏԻՏ ԵՒԼն։

Ընկերութեան գրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ։

Թարգմ. և Աբուլեան Ընդ. Տնօրէնութիւն

Ընդհ. Տնօրէն ՍԻՄՈՆ ՔԱՑՍԷՐԼԵԱՆ
Գլխ. կենաց ճիւղին ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Սթամբուլ, Սուլթան-Համամ, Քարթալ Օղլու բասամ։
Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՆՇԱՆ ՁԱՄԻՉԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՄՈՄԵՐՈՒ

ԵՒ

ՄԿՐՏՈՒՄԵԱՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՈՒ

Կ'ուզէք հարսնիքներնուդ փայլը աւելցնել, գեղատեսիլ սէնիւ մը ալ մատներուն, դիմացէք ՆՇԱՆ ՁԱՄԻՉԵԱՆի վաճառատունը, ուր բոլոր պարագաներ գտնուած մանրէ կը զարդարուին նաև մեծ խնամով վերջին նորաձեւութեամբ ճաշակաւոր մատնիներ անմրցելի ժամանակներով։ Կը գտնուի նաև հան հարսի կալանա, գաղջ, գաղջի մեռուկ, զարդարուած կղզով, ծաղիկ փեսայ, եւն. եւն. եւն.։

Փութացէ՛ք, հարսնիքի սէրեր, այրելու անգամ մը նշան Ձամիչեանի հարսանեկան մատնիներ ուր մ'է միայն ձեր ճաշակը, այլ նաև ձեր գրպանի ալ գանձարան պիտի դառնայ։ 59—26

ՍԻԱԼ, ՏԵՂ ՁԵՐԹԱՔ

ՆՇԱՆ ՁԱՄԻՉԵԱՆ

Ն. Գալաթա, Գամանրա խանի տակ։ տիր 88

ՆԷՍԹԼԷԻ ԱՆՈՒՆԸ ԱՄՐՈՂՋ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ ԾԱՆՕԹ Է

ՆԷՍԹԼԷԻ ԿԱԹՈՎ ԱԼԻՒՐԸ

ԱՄՐՈՂՋ ՄԱՇԻՐԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ Է

ՆԷՍԹԼԷԻ ՀԱՄԲԱՒԻՐ

ՆԷՍԹԼԷԻ ՇՕԿՈԼԱՑՈՎ

ԱՆԴԱՄ ՄԷՆ ԱՂ ԱՐԴԱՐԱՑԱՒ ՈՐ ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄՐՈՂՋ ԿՈՂՄԸ ՅԱՐԱՏՈՒԱԾ Է ԵՒ ԱՄԷՆ ՅԵՂ ՄԵԾ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ ԴՅԱԾ Է

FARINE ET CHOCOLAT NESTLE

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՑԻՆ

ՆՈՐ ՑԱՑՏԱԳԻՐ

Կարս. կառավարութեան բարձր հրամանին տակ գտնուող գաղթականներու գեղեցման ծախքին համար Երկրագործական Պանքային կազմ կազմակերպուած վիճակահանութիւնը տարուեան. ամէն տարի տիրոջը պիտի կատարուի։ Պարգեւ. 12 չափազ տարիներեն ամբողջ տարի մը պիտի կրնան տարեկան վիճակահանութեանց։ Ամբողջ տարիներու արժէքին հարիւրին եօթանասունչորսիսնը պարգեւներու և տարիներու պիտի յատկացուի։ Ուստի այն վիճակահանութիւնը հանրագրաւ կերպով բարեփոխուած է։ Նոր կազմակերպութեամբ՝ տարիներուն թիւը պիտի ըլլայ, 250,000, և տոմարը 62,500 թիւ. պարգեւ ու տարիներ պիտի չտրուի։ Ինչպէս կ'երևի տարեկ հրատարակուած յայտարարն, մեծ պարգեւը 12,000 ոսկի է, և ունի զատ՝ երկու, երեք, չորս, հինգ և վեց հազար ոսկիի նշանաւոր պարգեւներ ալ կան։ Տարիները գաղտնի տարբերանշանի ունին. տարազ, կէս, մէկ քառորդ և մէկ ութերորդ։ Ամբողջ տարիներն գին նշանակուած է տար. 3 ոսկի, կէսին՝ 1 տար. ոսկի, քառորդին՝ կէս տար. ոսկի և մէկ ութերորդին՝ մէկ քառորդ տար. ոսկի։ Տարեկ գնողներու գիւրութիւն մը ալ կայ։ Համար կէս, քառորդ և մէկ ութերորդ տարիներուն մէկ տարի յաջորդի երեքական կասսի բաժնուած է։ Ցիլոսլ կառավարութեան տարիներեն 19 դրուշի հաշիւով՝ կէս տարիներուն գինը 72 դրուշ է, մէկ քառորդինը՝ 36 դրուշ, իսկ մէկ ութերորդը՝ 18 դրուշ։ Երկրագործական Պանքային հեռաւոր գնողներուն գինը դարձեալ մեծագոյն 40 ոսկիի տարեկան գնողներուն՝ ½ին 7, մէկ տարուան ժամանակամիջոցին՝ 1001 ոսկիի տարեկան գնողներուն՝ ½ին 8, 2001 ոսկիի տարեկան գնողներուն՝ ½ին 9. 3001 ոսկիի տարեկան գնողներուն՝ ½ին 10, և 10.001 ոսկիի տարեկան գնողներուն՝ ½ին 12։ Տարիներուն Թիւրքը պիտի կատարուի 1908 դեկտեմբեր 1էն Հարեղանաւ Շինութեան հարարութեան պարտատոմսի մէջ, է ներկայս Բեան Պանքայի Վարչական Խորհրդի անդամներուն, հաշուապիսին և եղեռնական, հաշուակալութեանց Առաջնորդ և Օտ. Կարս. Պանքայի նշանի պարտատոմսերէ կազմուած մասնաւոր մարմնոյ մը։

1824 տարուան յատուկ Երկրագործական Պանքային վիճակահանութեան յայտագիր

Ա. ԹԻՐԱԺ (Մարտի տիպերը)			Բ. ԹԻՐԱԺ (Ապրիլի տիպերը)			Գ. ԹԻՐԱԺ (Մայիսի տիպերը)		
Հատ	Ոսկին	100ին Հմտ.	Հատ	Ոսկին	100ին Հմտ.	Հատ	Ոսկին	100ին Հմտ.
1	600000	600000	1	300000	300000	1	300000	300000
1	200000	200000	1	100000	100000	1	100000	100000
1	100000	100000	3	40000	120000	3	40000	120000
2	40000	80000	5	20000	100000	5	20000	100000
5	20000	100000	15	10000	150000	15	10000	150000
15	10000	150000	50	4000	200000	50	4000	200000
50	4000	200000	275	400	110000	275	400	110000
275	400	110000	3150	200	630000	3150	200	630000
3150	200	630000						
3500		2170000	3500		1710000	3500		1710000

Դ. ԹԻՐԱԺ (Յունիսի տիպերը)			Ե. ԹԻՐԱԺ (Յուլիսի տիպերը)			Զ. ԹԻՐԱԺ (Օգոստոսի տիպերը)		
Հատ	Ոսկին	100ին Հմտ.	Հատ	Ոսկին	100ին Հմտ.	Հատ	Ոսկին	100ին Հմտ.
1	300000	300000	1	300000	300000	1	400000	400000
1	100000	100000	1	100000	100000	1	100000	100000
3	40000	120000	3	40000	120000	3	40000	120000
5	20000	100000	5	20000	100000	5	20000	100000
15	10000	150000	15	10000	150000	15	10000	150000
50	4000	200000	50	4000	200000	50	4000	200000
275	400	110000	275	400	110000	275	400	110000
3150	200	630000	3150	200	630000	3150	200	630000
3500		1710000	3500		1710000	3500		1810000

Է. ԹԻՐԱԺ (Սեպտ. տիպերը)			Ը. ԹԻՐԱԺ (Հոկտ. տիպերը)			Թ. ԹԻՐԱԺ (Նոյեմ. տիպերը)		
Հատ	Ոսկին	100ին Հմտ.	Հատ	Ոսկին	100ին Հմտ.	Հատ	Ոսկին	100ին Հմտ.
1	400000	400000	1	400000	400000	1	400000	400000
1	100000	100000	1	100000	100000	1	100000	100000
3	40000	120000	3	40000	120000	3	40000	120000
5	20000	100000	5	20000	100000	5	20000	100000
15	10000	150000	15	10000	150000	15	10000	150000
50	4000	200000	50	4000	200000	50	4000	200000
275	400	110000	275	400	110000	275	400	110000
3150	200	630000	3150	200	630000	3150	200	630000
3500		1810000	3500		1810000	3500		1810000

Ժ. ԹԻՐԱԺ (Դեկտ. տիպերը)			ԺԱ. ԹԻՐԱԺ (Յանվար. տիպերը)			ԺԲ. ԹԻՐԱԺ (Փետր. տիպերը)		
Հատ	Ոսկին	100ին Հմտ.	Հատ	Ոսկին	100ին Հմտ.	Հատ	Ոսկին	100ին Հմտ.
1	100000	500000	1	600000	600000	1	1200000	1200000
1	200000	200000	1	200000	200000	1	500000	500000
1	100000	100000	1	100000	100000	1	400000	400000
2	40000	80000	3	40000	80000	1	300000	300000
5	20000	100000	5	20000	100000	1	200000	200000
15	10000	150000	15	10000	150000	10	100000	1000000
50	4000	200000	50	4000	200000	20	40000	800000
275	400	110000	275	400	110000	55	20000	1200000
3150	200	630000	3150	200	630000	300	10000	3000000
						750	4000	3000000
3500		2170000	3500		2170000	1250	800	1000000
						21600	200	4320000
						24600		17820000

Հ Ա Տ Ք	Ոսկի 100ին	Ա Ռ Ա Ք Ե Լ Ի Ք	Ոսկի 100ին
Խարտիշներ երկու սահմ. ոսկիի տարեկան երեքով երկրագործական հանուած երեսուն հարիւր տիպերու հատար տարեկանների փոխարէն	50,000.00	Ջարդեալ թիւերուն համար տարեկան հարիւրին 75ը	37.510.000
		Դարձեալ գնողներու ըստ հնարաւորին տրուելիք հարիւրին 17ը	8.500.000
Գնդի և վարչական ծախքերուն		Գնդի և վարչական ծախքերուն փոխարէնը նոյն հարիւրին 8ը	8.990.000
Ընդամենը	50,000.000		50,000.000

ԴԵՂԱԳՈՐԾ ՎԱՀՐԱՄ ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆ

որ Գալաթայ պաշտօնական առաջնակարգ քիմիագէտներէն և անուանի բժիշկներէն ալ ճանաչուած, դիւրամարս ու անխարդախ բլլալը վաւերացուած է։ ՄՕՐԻՒ ՀԱՆ այս իւղը կը ծախսի փարը ու մեծ քանակութեամբ, միայն կէսիկ-Փալա, Գալի Փալա Սօգուլսը։ Վահրամ Ասատուրեանի կեղծանունի գրաբարը, որ նամօք է արդէն իր գիտնական Թարմութեամբը, դեղագիրներու ճշգրիտ պատրաստութեան, զայլ ասատ ուղղամտութեամբը և գիներու չափաւորութեամբը։ Հինգշաբթի օրերը փոքր ու կարդ բժիշկներու կողմանէ ձրի դարմանում։

ԳԻՇԵՐԱՑԻՆ ՍԳԱՍ 15—18

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ

ՀԱԼԱՅՇԻՒՐ, ԲԱՐԵՁԵՒ ՈՒ ՎԱՑԵԼՈՒՋ

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ

ՀԱԴՈՒՐԻ ԱԾԱՆ, ՑՑՈԿՈՒՆ ՈՒ ՁԵՒԱՀԱՐ

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ

ԱՑՍ ԱՄԷՆԸ՝

ԴԻՄԵՑԷՔ

Մ. ԵՒ Կ. ՇԱՀՆԱԶԱՐԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ

ԿԵՐՊԱՍԵՂԻՆԱՑ ԴԵՐԶԱԿԱՏՈՒՆԸ

Կ. Գալաթա Մեծ Շուսկայ ժամագործներու մէջ Զուխաճի խանցէ տակ թիւ 6-8

ՈՒՐ

Զմեռուան և հարսանեկան հանդէսներու համար։ Անգլիական կերպասներ հասած ըլլալով, բոլոր գժուարեան յանձնարարութիւններ իսկ կը գտնուին իրենց համար աղուամանաց և գործատարութեամբ։

Ամէն անունք որ բալթոյի, բարբարի, գոսթիմի, բանթալոնի և ֆանթէզի ժիլէներու պէտք ունին և կը փափաքին առաջնակարգ Անգլիական կերպասներով պատրաստուած հագուստներ ունենալ, թող դիմեն Շահնազարեան եղբարց կերպասեղինաց վաճառատունը, ուր բարեսիրի դիմաց պիտի վաճառուին ամէն տեսակ կերպասներ, որոնց հետքը իսկ կարելի չէ գտնել ուրիշ տեղ։

Սոյն կերպասեղինաց վաճառատան մէջ ոչ-Անգլիական կերպաս մը գտնողին մէկ գրամանոց նուէր պիտի տրուի առանց փոխարինութեան։ տես ուրեմն տարբ մը՝ տարի փոխարինող կրնան օգտուիլ։

Փոխանակ մինչև Բեռ բերելով համբաս ծախք ընելու և 60 0/0 տուր գլխով Անգլիական ապրանք գնելու, բաւական է դիմել վաճառատունս գտնելու համար ամէն տեսակ ճաշակաւոր ընտիր և ասկան Անգլիական ապրանքներ։

ՇԻՊ ՍԻՐԻՏԱՐԴԱՑ ՄԱՆԱՒՈՐ ՁԵՂ 30—29